

Förvaltningschef/kanslichef

210

Gemensam överförmyndarnämnd

Överförmyndarverksamhet

Överförmyndarverksamhet, ensamkommande barn och unga

Gemensam överförmyndarnämnd, 5 ledamöter och 5 ersättare

Överförmyndarverksamhet 3,0 årsarbetare

Överförmyndarverksamhet, 1,0 årsarbetare, ensamkommande barn och unga

Förvaltningschef, 0,1 årsarbetare

Händelser under året

Från och med årsskiftet överfördes 1,0 årsarbetare handläggare från verksamheten rörande ensamkommande barn och unga till övrig överförmyndarverksamhet.

Antalet ensamkommande barn och unga har minskar kontinuerligt.

Återsökning har gjorts till Migrationsverket av kostnader sista kvartalet 2017 vilka redovisades till överförmyndarverksamheten januari 2018 trots att den nya lagstiftningen inte skulle möjliggöra detta. Migrationsverket avlog återsökningen i de delar som inkom efter den 31 december 2017.

Aktivitetsplan för 2018 antogs av överförmyndarnämnden den 18 januari.

Sammanställning av enkätundersökning bland ställföreträdare 2014-2017 redovisades för överförmyndarnämnden den 18 januari. Enkätundersökningarna avser bemötande, tillgänglighet, kompetens, service och stöd inom överförmyndarförvaltningen samt utbildning för ställföreträdare. 2017 års undersökning har generellt en mindre andel positiva svar än 2014 och 2015. Utifrån resultaten i undersökningen 2017 har konkreta åtgärder vidtagits inom överförmyndarförvaltningen.

Riksrevisionen beslutade den 6 december 2017 att enligt Lag om statlig verksamhet med mera § 9 överlämna granskningsrapporten "Tillsyn av ställföreträdare och överförmyndare – Statens bristande ansvar för samhällets mest utsatta" (RIR 2017:33). På sidan 6 under rubriken "Rekommendationer" angavs följande:

"Granskningens iakttagelser och slutsatserna föranleder följande rekommendationer:

1. Regeringen bör tillsätta en utredning som ser över systemet som helhet. I en sådan bör Riksrevisionens rapporter och systemens utformning i Norge, Finland och Danmark tjäna som utgångspunkter. Denna utredning bör:
 - analysera och identifiera vilka uppdrag som kan utföras av professionella ställföreträdare, i syfte att kunna tillgodose att alla som har behov kan få en lämplig ställföreträdare
 - föreslå var i systemet dessa professionella ställföreträdare bör vara anställda
 - föreslå, utifrån resultatet av ovanstående, hur tillsynen på området bäst bör organiseras
 - identifiera och föreslå en central förvaltningsmyndighet med ansvar för tillsyn. I uppdraget bör t.ex. ingå att följa utvecklingen, ta fram officiell statistik, samordna utbildningar samt ge råd och stöd på området.

2. Regeringen bör ta ställning till det underlag som Pensionsmyndigheten tagit fram angående nationellt ställföreträdarregister och ge en central myndighet i uppdrag att ta fram och förvalta det.

3. Regeringen bör, på kort sikt, ge en av länsstyrelserna huvudansvar för att samordna tillsyn, utbildning, statistik samt råd och stöd på regional nivå.”

Regeringen inkom med anledning av Riksrevisionens rapport till riksdagen med skrivelse 2017/18:128 ”Riksrevisionens rapport om tillsynen av ställföreträdare och överförmyndare” daterad den 5 april 2018. I skrivelsen angavs att ”Regeringen delar Riksrevisionens bedömning att det bör vidtas åtgärder på området för att förbättra tillsynen över ställföreträdare och överförmyndare. Regeringen anser också det finns anledning att modernisera och anpassa regelverket om gode män och förvaltare. Regeringen har därför inlett ett arbete för att sådana åtgärder ska genomföras.”

Vid kommunstyrelsen i Hällefors sammanträde den 30 januari 2018 § 18 behandlades Susanne Grundströms (S) och Annalena Järnbergs (S) motion om utvärdering av Bergslagens överförmyndarnämnd. Vid sammanträdet beslutades att begära in tillsynsrapporter och revisionsgranskningar av överförmyndarnämndens verksamhet och bjuda in överförmyndarnämndens ordförande och kanslichef i Ljusnarsberg till kommunstyrelsen under våren 2018. Tillsynsrapporter och revisionsrapporter sändes till Hällefors och överförmyndarnämndens ordförande och förvaltningschefen deltog vid Hällefors kommunstyrelsens sammanträde den 23 maj. Kommunförvaltningen i Hällefors upprättade ett förslag till yttrande med anledning av motionen, vilket behandlades av kommunstyrelsens allmänna utskott den 4 september. Vid detta tillfälle beslutades om återremiss för att inhämta yttrande från Bergslagens överförmyndarnämnd. Överförmyndarnämnden beslutade om yttrande den 15 november, vilket senare översändes till Hällefors kommun.

Följande rapporter redovisades vid överförmyndarnämndens sammanträde den 15 mars:

- Uppföljning av antal uppdrag för ställföreträdare
- Antal ensamkommande barn med god man 2016-2018
- Återsökningar från Migrationsverket 2018 avseende 2017
- Utbetalning av ersättningar till ställföreträdare 2016-2017

Revisionsföretaget PwC genomförde under december 2017 och januari 2018 på uppdrag av Ljusnarsbergs kommuns revisorer en granskning av överförmyndarnämnden. Revisionsfrågan var ”Säkerställer överförmyndarnämnden en tillräcklig god intern kontroll avseende sitt uppdrag att tillse att förmyndare, gode män och förvaltare sköter sina uppdrag?” I revisionsrapporten ”Granskning av överförmyndarnämndens interna kontroll” bedömer PwC ”att överförmyndarnämnden i allt väsentligt säkerställer en tillräckligt god intern kontroll avseende sitt uppdrag att förmyndare, gode män och förvaltare sköter sina uppdrag.” PwC ger överförmyndarnämnden följande rekommendationer:

- Införa en rutin att i myndighetskontrollen även inkludera kommunernas socialtjänster samt med regelbundenhet genomföra myndighetskontroller även på befintliga ställföreträdarskap.
- Referenser inhämtas vid rekrytering av ställföreträdare vilket kan ge ytterligare grund för bedömning av lämpligheten.

- Upprätta riktlinjer för hur många uppdrag som en enskild ställföreträdare kan inneha och vilka omständigheter som kan motivera avvikelser från ett sådant tak. Det finns förutom möjligheten att genomföra ett gott ställföreträdarskap, även att beakta den sårbarhet som många uppdrag på samma ställföreträdare innebär.

Överförmyndarnämnden avser införa PwCs två första rekommendationer i någon form medan den tredje rekommendationen, riktlinjer för hur många uppdrag som enskild ställföreträdare kan inneha ej avses bejakas. Detta på grund av ett flertal anledningar.

För det första finns inte något nationellt register över hur många uppdrag respektive ställföreträdare har i landets olika kommuner, därmed är antalet uppdrag som en ställföreträdare har i Bergslagens överförmyndarnämnds medlemskommuner tämligen ointressant då det är obekant hur många uppdrag ställföreträdaren har utanför Bergslagens överförmyndarnämnds medlemskommuner.

För det andra är alla uppdrag av olika karaktär och beskaffenhet, en del uppdrag kräver minimal arbetsinsats medan andra enskilda uppdrag är mycket tids- och arbetskrävande. Detta innebär att tjugo uppdrag kan tids- och arbetsmässigt vara enklare än ett enda enskilt ärende.

För det tredje finns det kapacitets- och kunskapskillnad mellan ställföreträdare. Vissa ställföreträdare kan ägna mycket tid åt sitt ställföreträdarskap, exempelvis på grund av att de är pensionärer medan andra ställföreträdare ägnar sig åt sina uppdrag på fritiden efter ett heltidsarbete. Vidare är vissa ställföreträdare oerhört rutinerade och kan därmed åta sig flera uppdrag.

Länsstyrelsen i Dalarnas län genomförde den 20 mars 2018 den årliga tillsynen av överförmyndarnämnden. I protokoll daterat den 12 april 2018 konstaterades att Länsstyrelsen i Dalarnas län inte hade något att anmärka.

Samtliga protokoll från överförmyndarnämnden, rapporter, uppföljningar, tillsynsprotokoll, nyhetsblad med mera läggs ut på Ljusnarsbergs kommuns webbplats. Övriga medlemskommuner har länkar till Bergslagens överförmyndarnämnd på sina webbplatser. Vidare expedieras alla relevanta handlingar som tas upp i överförmyndarnämnden till medlemskommuner, detta gäller såväl interna som externa uppföljningar, tillsynsprotokoll från Länsstyrelsen i Dalarnas län, revisionsrapporter, ekonomiska rapporter, verksamhetsberättelser etc.

Den 3 maj 2018 arrangerades i Lindsberg en föreläsning från Kronofogden om bland annat överskuldssättning. Ett drygt trettiotal ställföreträdare deltog.

Överförmyndarförvaltningen har genomfört och genomför fortsatt informationsträffar/utbildningar med personal inom medlemskommunernas äldreomsorg och socialförvaltningar. Vid dessa träffar informeras om bland annat ställföreträdarens uppgifter och överförmyndarnämndens /-förvaltningens uppgifter. Träffarna har bemötts med positiv respons.

Ordförande i nämnden och chefen för förvaltningen har träffat representanter för Bergslagens Frivilliga Samhällsarbetare under året.

Nyhetsblad utsändes till ställföreträdare vid fyra tillfällen under året.

Nettoäskande med 104 000 kronor i driftbudget gjordes inför budget 2019 vilket bifölls. Orsaken till äskandet var ej budgeterade kostnader för böcker till ställföreträdare, kopiator/skrivare samt ökade kostnader för porto, databehandling och kurser/konferenser.

Den 18 september var samtliga årsräkningar gällande 2017 granskade. Målet var att 90 procent av årsräkningarna skulle vara granskade till den 31 oktober.

Konsult Eva von Schéele, på uppdrag av Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), klargjorde i skrivelse daterad den 11 september att det strider mot Kommunallagen om överförmyndare överlämnar utbetalningen av arvoden till ställföreträdare till kommunens ekonomiavdelning och därefter fakturerar huvudmannen.

Uppföljning av ärendeutvecklingen från 2009 till den 4 oktober 2018 redovisades för överförmyndarnämnden den 17 oktober.

Under hösten/vintern har PwC granskat rutinerna i Lindesbergs kommun för återsökning av statligt bidrag för mottagande av asylsökande från Migrationsverket. Chefen för överförmyndarförvaltningen har av denna anledning intervjuats av PwC.

Överförmyndarnämnden antog vid sammanträde den 12 december vision och värdegrund samt aktivitetsplan för 2019.

Kommentarer till ekonomiskt utfall

Gemensam överförmyndarnämnd

Utfallet sammantaget utgörs av ett underskott gentemot budget med 9 000 kronor. Detta föränlades av resekostnader i samband med utlokaliserade nämndsammanträden och konferenser.

Överförmyndarverksamhet

Utfallet sammantaget utgörs av ett underskott gentemot budget med 14 000 kronor. Detta föränlades av ej budgeterade kostnader för litteratur till ställföreträdare och kopiator/skrivare samt ökade kostnader för porto, databehandling och kurser/konferenser.

Överförmyndarverksamhet ensamkommande flyktingbarn

Intäkterna överstiger budget med anledning av att kommunen fakturerar övriga medlemskommuner separat för tolk- och resekostnader för gode män till ensamkommande barn och unga.

Kostnaderna understiger budget vad gäller utbetalda ersättningar till gode män för ensamkommande barn och unga. Anledning till detta är att antalet ensamkommande barn och unga minskat kraftigt.

	Bokslut 2017	Bokslut 2018	Budget 2018	Differens mot budget
Intäkter	-2 669	-2 377	-2 320	-56
Kostnader	3 201	2 504	2 529	-25
Netto	532	127	209	-82

	Verksamhet	Utfall Intäkter	Utfall kostnader	Årsbudget intäkter	Årsbudget kostnader	Avvikelse mot årsbudget
10360	Gem överförmynd.nämnd	-47,2	52	-32,1	36	-0,9
13010	(Över-)Förmyndarverksamh	-1414,5	1612,1	-1414,5	1610,9	-1,2
13012	Överförmynd.vht ensamkommande	-914,9	839,5	-873,8	882,1	83,7
Totaler		-2376,6	2503,6	-2320,4	2529	81,6

Framtid och förväntad utveckling

Antalet ensamkommande barn och unga kommer fortsatt att minska. Denna utveckling måste följas nogsamt.

Överförmyndarförvaltningen kommer att fortsatt erbjuda informationsträffar/utbildningar med personal inom medlemskommunernas äldreomsorg och socialförvaltningar men även till andra förvaltningar om efterfrågan finns. Därtill kommer information och utbildning erbjudas kommunfullmäktigeförsamlingar, kommunstyrelser, nämnder och utskott i medlemskommunerna.

Initiativ till återupptagande av närmare samverkan med Örebro kommuns överförmyndarverksamhet, Sydnärkes överförmyndarförvaltning och Östra Värmlands överförmyndarförvaltning skall tas.

Översyn skall göras av informationen från överförmyndarförvaltningen på kommunens webbplats.

Fortsatt skall översyn göras av rutiner och metoder inom överförmyndarförvaltningen.

Utvecklingen nationellt med anledning av riksdagens skrivelse 2017/18:128 "Riksrevisionens rapport om tillsynen av ställföreträdare och överförmyndare" skall följas.

Nyhetsblad till ställföreträdare skall fortsatt sändas ut fyra gånger per år.

Ny överförmyndarnämnd tillträder den 1 januari 2019.

Ökad närvaro i medlemskommunerna Hällefors, Lindesberg och Nora kommer ske i samband med ställföreträdarnas inlämnande av årsräkningar för 2018 i januari och februari 2019.

Kontinuerliga myndighetskontroller av ställföreträdare kommer att införas.

Övervägande skall göras om införande av ökat antal digitala tjänster.

Öppen kommun

Målrubrik

Service till ställföreträdare och huvudmän

Bakgrund/anledning till målet

Uppnå bättre information om nämndens och förvaltningens arbete samt utveckling.

Ökat tillmötesgående till huvudmän vad gäller ställföreträdares kön.

Målvärde

1. Utökad information på kommunens webbplats.
2. Antalet nyhetsblad till ställföreträdare skall vara fyra per år.
3. Samtliga huvudmän med önskemål om kön på ställföreträdare skall tillgodosetts.

Resultat

1. Målet uppnås.
2. Målet uppnås
3. Målet uppnås.

Analys

1. Successivt har mer information lagts ut på kommunens webbplats.
2. Fyra nyhetsblad har sänts ut.
3. Samtliga önskemål från huvudmän har tillgodosetts.

Åtgärder

Översyn av kommunens webbplats för att underlätta tillgängligheten från övriga medlemskommuners webbplatser.

Möten & upplevelser

Målrubrik

God service till ställföreträdare.

Bakgrund/anledning till målet

Underlätta ställföreträdarnas uppdrag.

Målvärde

Uppdatering och nyproduktion av blanketter.

Resultat

Målet uppnås.

Analys

Uppdatering har genomförts av tidigare förekommande blanketter samt nya har producerats.

Åtgärder

Fortsatt uppdatering och nyproduktion av blanketter.

Kunskap & kompetens

Målrubrik

Tillsyn av årsräkningar och vitesföreläggande.

Bakgrund/anledning till målet

Överförmyndarnämnden är en tillsynsmyndighet och snabb handläggning utgör god service.

Målvärde

1 90 procent av årsräkningarna skall vara granskade senast den 31 oktober.

2 Vitesförelägganden skall skickas ut senast två månader från sista datum för inkommande med årsräkning.

Resultat

1 Målet uppnås, Sammantaget granskade och godkända samt granskade och begärda kompletteringar uppgår till 100,0 procent den 18 september 2018.

2 Målet uppnås ej.

Analys

1. Kvalitetsnivån skall bibehållas.

2. Årsräkningar inkommer senare än vid februari månads utgång.

Åtgärder

1. Kvalitetsnivån skall bibehållas.

2. Förvaltningen skall snabbare sända ut påminnelser om att årsräkningar skall inkomma

Innovationer & entreprenörskap

Målrubrik

Ökad digitalisering.

Bakgrund/anledning till målet

Ökat antal digitala tjänster underlättar arbetet för såväl ställföreträdare som förvaltningen. Därtill finns en viss efterfrågan från ställföreträdare av digitala tjänster.

Målvärde

1. Antalet digitala tjänster skall öka.
2. Effektivisera kontrollen vid rekrytering av ställföreträdare.
3. Effektivisera utbildningen för ställföreträdare via digitalisering.

Resultat

Målen uppnås ej.

Analys

1. Vissa digitala blanketter har utarbetats och skall lanseras under 2019.
2. Åtgärder enligt nedan skall genomföras under 2019.
3. Digitala utbildningar har undersökts men ej ansetts vara prisvärda.

Åtgärder

1. Digitala blanketter skall läggas ut på kommunens webbplats.
2. Införa kontroll av nya ställföreträdare via socialförvaltningarna samt kontinuerlig kontroll av tidigare ställföreträdare. Referenstagning vid rekrytering av nya ställföreträdare.
3. Undersöka förekomsten av digitala utbildningar.